

ZPOW.6126.46.2023

UCHWAŁA NR 218/2023
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 25 września 2023 r.

w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców
w okręgu wyborczym nr 41 w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

Na podstawie art. 218 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497) Państwowa Komisja Wyborcza, po rozpatrzeniu odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, złożonego przez osobę zgłaszającą listę, od uchwały Nr 5/2023 Okręgowej Komisji Wyborczej w Szczecinie z dnia 21 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji listy kandydatów komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym Nr 41 w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

postanawia

oddalić odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą Nr 5/2023 Okręgowej Komisji Wyborczej w Szczecinie z dnia 21 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji listy kandydatów komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym Nr 41 w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., zwaną dalej „uchwałą nr 5/2023” Okręgowa Komisja Wyborcza w Szczecinie, zwana dalej „Komisją” odmówiła rejestracji listy kandydatów na posłów zgłoszonych w okręgu wyborczym nr 41 przez Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, zwany dalej „Komitetem”, z powodu niespełnienia wymogu, o którym mowa w art. 210 § 2 Kodeksu

wyborczego.

W dniu 25 września 2023 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Komitetu do zgłoszenia listy kandydatów na posłów.

W odwołaniu osoba upoważniona do zgłoszenia kandydata:

- 1) wnosi o uchylenie uchwały nr 5/2023 w całości oraz rejestrację listy;
- 2) zarzuca uchwale nr 5/2023:
 - a) naruszenie 210 § 2 Kodeksu Wyborczego;
 - poprzez jego zastosowanie i uwzględnienie złożonego oświadczenia o skorzystaniu z uprawnienia, o którym mowa w art. 210 § 2 Kodeksu Wyborczego, wbrew woli składającego i w sytuacji, gdy przepisy Kodeksu wyborczego oraz uchwały Państwowej Komisji Wyborczej nie przewidują możliwości złożenia oświadczenia ze skutkiem, jaki określiła Komisja,
 - poprzez jego wadliwe zastosowanie i dokonanie weryfikacji zachowania wymogów w kontekście braku zaistnienia warunków dla oceny spełnienia przez Komitet Wyborczy wymogu z art. 210 § 1 w wz. z art. 209 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego w co najmniej w połowie okręgów wyborczych z uwagi na przedwczesność takiej oceny, a co za tym idzie wydanie zaskarżonej uchwały przedwcześnie,
 - wz. z art. 210 § 1 w wz. z art. 209 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego poprzez ich niezastosowanie i brak uwzględnienia konieczności zaistnienia przesłanek dla możliwości dokonania oceny spełnienia przez Komitet Wyborczy wymogu z art. 210 § 1 w zw. z art. 209 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego w co najmniej połowie okręgów wyborczych, a co za tym idzie dokonanie oceny takiej przedwcześnie i bez możliwości stwierdzenia, czy wymogi te zostały spełnione, wobec czego nie zmaterializowały się przesłanki dla oceny zachowania wymogów przez Komitet, a w konsekwencji wydanie zaskarżonej uchwały przedwcześnie,
 - b) naruszenie art. 216 § 2 Kodeksu wyborczego poprzez jego wadliwe

zastosowanie i wydanie uchwały w przedmiocie odmowy rejestracji listy kandydatów, wówczas, gdy w świetle złożonego oświadczenia w trybie art. 210 § 2 Kodeksu Wyborczego nie zaszyły podstawy do uzupełnienia wykazu podpisów, a uchwała o odmowie rejestracji listy wydana została przedwcześnie,

- c) naruszenie art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej poprzez wydanie zaskarżonej uchwały z naruszeniem wartości demokracji, równości, państwa prawnego oraz pluralizmu,
- d) naruszenie art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez wydanie zaskarżonej uchwały z naruszeniem zasad demokratycznego Państwa prawa,
- e) naruszenie art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez wydanie zaskarżonej uchwały z naruszeniem zasad praworządności,
- f) naruszenie art. 96 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez wydanie zaskarżonej uchwały z naruszeniem zasady powszechności i równości wyborów,
- g) naruszenie zasad wyborów określonych art. 192 Kodeksu wyborczego oraz art. 21 pkt 1 i 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z uwagi na zastosowanie znowelizowanego Kodeksu wyborczego wraz z umieszczonymi na marginesie ustawy odsyłaczami do wprowadzających ją w życie komunikatów „premiera rady ministrów”, w ten sposób, że pominięto przy ich stosowaniu, wartości i zasady pozytywne stojące ponad ustawowe bezprawie wdrażające system Centralny Rejestr Wyborców z wadami,
- h) naruszenie art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego poprzez sprzeczne z ustawą dokonywanie weryfikacji podpisów przy użyciu programu „Poparcie”, którego stosowanie nie znajduje, żadnych podstaw ustawowych ani określonych w aktach wykonawczych, a nawet w uchwałach i regulaminach organów wyborczych. Funkcjonowanie „Poparcia” i jego używanie jest całkowicie bezprawne, a to ten program decyduje o wynikach kontroli, które potem komisje opisują, jako badanie w bazie Centralny Rejestr Wyborców.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Zgodnie z art. 210 § 2 Kodeksu Wyborczego, że Komitet wyborczy, który z zachowaniem wymogów określonych w § 1, tj. dołączeniem do zgłoszenia wykazu podpisów poparcia co najmniej 5000 wyborców, zgłosił listy kandydatów co najmniej w połowie okręgów wyborczych, uprawniony jest do zgłoszenia dalszych list bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców. Zgłoszenia list kandydatów przez komitety wyborcze bez zachowania wymogu, o którym mowa w § 1 uznaje się za skuteczne, jeżeli listy kandydatów zgłoszone z zachowaniem wymogów określonych w § 1 zostaną zarejestrowane co najmniej w połowie okręgów wyborczych.

Zdanie pierwsze powyższego artykułu stanowi, że Komitet, który **zgłosił** listy kandydatów co najmniej w połowie okręgów wyborczych, może zgłosić listy w pozostałych okręgach, bez wykazów podpisów przedkładając właściwej okręgowej komisji wyborczej stosowne oświadczenie o skorzystaniu z uprawnienia wynikającego z art. 210 §1 Kodeksu wyborczego. Natomiast zgodnie ze zdaniem drugim lista kandydatów na posłów, która została zgłoszona bez wykazów podpisów poparcia wyborców, może zostać zarejestrowana tylko w sytuacji, gdy w co najmniej 21 okręgach listy kandydatów, do zgłoszenia których dołączone zostały wykazy podpisów poparcia co najmniej 5000 wyborców, zostaną **zarejestrowane**.

Jak wskazała Komisja w uchwale w dniu 4 września 2023 r. osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego Komitetu dokonała zgłoszenia listy kandydatów w okręgu wyborczym nr 41. Komisji przedłożone zostały łącznie 792 arkusze wykazu podpisów poparcia, przy czym osoba upoważniona złożyła:

- 1) 563 arkusze w dniu 4 września 2023 r.;
- 2) 96 arkuszy w dniu 5 września 2023 r.;
- 3) 93 oraz 40 arkuszy w dniu w dniu 6 września 2023 r.

W dniu 6 września 2023 r. o godz. 15:03 osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego Komitetu złożyła w siedzibie okręgowej Komisji Wyborczej w Szczecinie oświadczenie o skorzystaniu z uprawnienia, o którym mowa w art. 210 § 2 Kodeksu wyborczego”. Do dnia złożenia oświadczenia z dnia

6 września 2023 r. Komisja dokonała weryfikacji złożonych podpisów poparcia i informacji znajdujących się na tych arkuszach (imię i nazwisko, adres, data złożenia podpisu, numer PESEL). W wyniku weryfikacji wszystkich 792 arkuszy podpisów poparcia z wykorzystaniem Centralnego Rejestru Wyborców Komisja ustaliła, że spośród 7 056 podpisów 4 180 podpisów było prawidłowych, a 2 876 podpisów było wadliwych. Jednakże wobec złożenia przez osobę upoważnioną przez pełnomocnika wyborczego Komitetu oświadczenia o zgłoszeniu listy kandydatów bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców postępowanie w zakresie weryfikacji podpisów stało się bezprzedmiotowe.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że wobec braku zarejestrowania listy kandydatów na posłów Komitetu w co najmniej 21 okręgach wyborczych, Komisja uchwałą nr 5/2023 słusznie postanowiła odmówić rejestracji listy kandydatów na posłów Komitetu w okręgu wyborczym nr 41.

Państwowa Komisja Wyborcza w piśmie z dnia 21 września 2023 r. znak ZPOW.6120.43.2.2023 skierowanym do okręgowych komisji wyborczych wskazała, że Komitet w 17 okręgach wyborczych ma zarejestrowane listy kandydatów na posłów spełniające warunek, o którym mowa w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. poparte podpisami co najmniej 5 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym.

W przypadku wszystkich innych zgłoszeń list kandydatów dokonanych przez ten Komitet Wyborczy w trybie art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego zakończyły się już postępowania odwoławcze i skargowe dotyczące odmowy zarejestrowania list przez okręgowe komisje wyborcze.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje przy tym, że wbrew twierdzeniu Skarżącego, Komitet dokonał zgłoszenia list kandydatów na posłów w Okręgowych Komisjach Wyborczych w Szczecinie, Słupsku, Bydgoszczy i Radomiu na podstawie oświadczenia o skorzystaniu z uprawnienia, o którym mowa w art. 210 § 2 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza, że osoba zgłaszająca listę kandydatów na posłów, która w zgłoszeniu zadeklarowała, że dołączono do niego wykaz podpisów

wyborców popierających zgłoszenie listy, może po dokonaniu zgłoszenia złożyć komisji oświadczenie o skorzystaniu z uprawnienia, o którym mowa w art. 210 § 2 Kodeksu wyborczego. W takim przypadku wiążące jest to oświadczenie. Stąd też twierdzenia osoby wnoszącej odwołanie, że w czterech okręgach wyborczych, w których Komitet złożył wnioski wraz z podpisami nie doszło do zakończenia kontroli instancyjnej i wciąż ma szansę na uzyskanie rejestracji list w 21 okręgach wyborczych jest błędne i nieuprawnione. Dlatego też wszystkie zarzuty dotyczące naruszenia art. 210 § 2 i art. 216 § 2 Kodeksu wyborczego, w tym dotyczące przedwczesności uchwały są bezzasadne. Twierdzenia te i zarzuty wynikają z niezrozumienia przepisów prawa wyborczego w zakresie zgłaszania list kandydatów.

Niezależnie od ewentualnych rozstrzygnięć Sądu Najwyższego w sprawie skarg, Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców nie spełni warunku określonego w art. 210 § 2 Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa bowiem jak wskazano wyżej, że przepis ten stanowi, iż zgłoszenia list kandydatów przez komitety wyborcze bez zachowania wymogu, o którym mowa w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego (niepoparte podpisami co najmniej 5 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym), uznaje się za skuteczne, jeżeli listy kandydatów zgłoszone z zachowaniem wymogów określonych w § 1 zostaną zarejestrowane co najmniej w połowie okręgów wyborczych, tj. co najmniej w 21 okręgach wyborczych. Jak wskazano wyżej, Komitet z zachowaniem wymogów określonych w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego zarejestrował jedynie 17 list, a kolejne listy kandydatów, które w wyniku rozstrzygnięć Państwowej Komisji Wyborczej lub Sądu Najwyższego mogą zostać jeszcze zarejestrowane, nie zostały zgłoszone z zachowaniem wskazanego wyżej wymogu.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że bezzasadne są zarzuty dotyczące naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Traktatu o Unii Europejskiej, a także Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Stosownie do art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Państwowa Komisja Wyborcza i okręgowe komisje wyborcze wykonują swoje czynności wyłącznie na podstawie i w granicach obowiązującego prawa. Państwowa Komisja Wyborcza informuje także, że każdej

ustawie przysługuje domniemanie zgodności z Konstytucją.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza ponadto, że zgodnie z art. 18 § 2 Kodeksu wyborczego Centralny Rejestr Wyborców potwierdza prawo wybierania. Jak natomiast wprost wynika z art. 18 § 3 pkt 4 Kodeksu wyborczego Centralny Rejestr Wyborców służy do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi. Z powołanego przepisu wynika zatem, że do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z udzieleniem poparcia organy wyborcze wykorzystują, w zależności od stwierdzonych wątpliwości, w zakresie części podpisów albo wszystkich podpisów, Centralny Rejestr Wyborców i ten właśnie Rejestr, wbrew twierdzeniu wnoszącego odwołanie, był wykorzystywany do sprawdzania podpisów.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że analogiczne zasady stosowane są od lat i takie działanie uznane jest za prawidłowe w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych.

Mając powyższe na uwadze Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że bezzasadny jest także zarzut dotyczący stosowania przez Komisję trybu wskazanego w art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza jednocześnie, że nie są prawdziwe wszystkie zarzuty dotyczące nieprawidłowego działania Centralnego Rejestru Wyborców. Zarzuty te wynikają bowiem wyłącznie z nieznaności zasad dotyczących funkcjonowania rejestru wyborców i ujmowania (przypisywania) wyborców w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały albo właściwym dla adresu stałego zamieszkania. Źródłem kwestionowania prawidłowości działania Centralnego Rejestru Wyborców jest brak zrozumienia podstawowych i funkcjonujących od wielu lat sposobu rejestracji wyborców. Zasadą jest, że w Centralnym Rejestrze Wyborców wyborcy zameldowani na pobyt stały na obszarze danej gminy są z urzędu ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały. Ewentualnie, jeżeli taka jest wola wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały w tej gminie, są oni ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu

stałego zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie wniosek do urzędu gminy właściwego dla miejsca zamieszkania. Nie można jednak tego mylić z wnioskiem o zmianę miejsca głosowania w danych wyborach, co pozwala na głosowanie w obwodowej komisji wyborczej właściwej dla adresu przebywania w dniu wyborów podanego we wniosku. A właśnie ta czynność, tj. zmiana miejsca głosowania (a nie ujęcie w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców), o którą rzeczywiście wyborcy mogą wnioskować od dnia 1 września 2023 r. (art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego), jest wskazywana przez wnoszącego odwołanie jako rzekoma przyczyna niewłaściwego działania Centralnego Rejestru Wyborców. Państwowa Komisja Wyborcza raz jeszcze podkreśla, że jest to zupełnie odrębna instytucja prawna od ujęcia w stałym obwodzie głosowania:

- 1) w związku z zameldowaniem na pobyt stały, o czym mowa w art. 18 § 2 Kodeksu wyborczego,
- 2) albo na wniosek wyborcy, o którym mowa w art. 19 § 3 Kodeksu wyborczego, a nie w art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego.

Są to zupełnie inne czynności wyborcze, które są mylone przez wnoszącego odwołanie. Podkreślić należy, że zmiana miejsca głosowania, o której mowa wyżej, nie umożliwia udzielenia poparcia kandydata w okręgu wyborczym, w którym – w związku z dokonana zmianą – wyborca jednorazowo będzie głosował w danych wyborach. Jak wskazano wyżej, zgodnie bowiem z art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego poparcia dla zgłoszenia listy kandydatów na posłów może udzielić wyłącznie wyborca stale zamieszkały w danym okręgu wyborczym.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla także, że przed wprowadzeniem Centralnego Rejestru Wyborców obowiązywały dokładnie takie same zasady. Różnica polegała na tym, że rejestr wyborców prowadzony był odrębnie w systemach informatycznych poszczególnych gmin, a nie w systemie udostępnionym przez Ministerstwo Cyfryzacji. Natomiast weryfikacja również odbywała się poprzez sprawdzenie danych w systemie teleinformatycznym, z tym, że wykorzystywano w tym celu rejestr państwowy PESEL i stworzony przez Krajowe Biuro Wyborcze system informatyczny zawierający informacje o osobach, które na wniosek zostały ujęte w rejestrze wyborców, a nie o Centralny Rejestr Wyborców oparty dokładnie

na tych samych danych, które zostały przeniesione do jednego (centralnego) zbioru. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że opisane przez wnoszącego odwołanie problemy wynikają przede wszystkim właśnie z faktu, że wyborcy nie realizują obowiązku meldunkowego. Jeżeli wyborcy dokonywaliby zameldowania na pobyt stały w miejscu stałego zamieszkania, wówczas – jak wskazano wyżej – byłiby z urzędu ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały. W takim przypadku to Państwo wykonywałoby za nich czynności związane z ewidencjonowaniem ich w Centralnym Rejestrze Wyborców, gdyż w taki sposób zostały skonstruowane przepisy, że w przedstawionej sytuacji wyborca nie musi nic robić, aby zostać ujętym w rejestrze. Natomiast jeżeli wyborca z jakichś przyczyn nie jest zameldowany na pobyt stały w miejscu stałego zamieszkania, to powinien złożyć wniosek do urzędu gminy właściwego dla miejsca zamieszkania o ujęcie go w obwodzie głosowania właściwym dla adresu stałego zamieszkania, tj. wniosek, o którym mowa w art. 19 § 3 Kodeksu wyborczego. W odmiennym przypadku wyborca niezależnie od tego, że zamieszkuje w innym miejscu, to w Centralnym Rejestrze Wyborców w dalszym ciągu będzie figurował pod adresem właściwym dla miejsca zameldowania na pobyt stały. Z kolei, jeżeli wyborca nie jest zameldowany na pobyt stały w żadnej gminie i nie został ujęty w obwodzie głosowania właściwym dla adresu stałego zamieszkania na swój wniosek w żadnej gminie, to mimo posiadania praw wyborczych, ze względu na niespełnienie przez niego formalnych warunków, wskazany przez niego np. w wykazie wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów na posłów albo kandydata na senatora adres nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 5 pkt 9 i 14 Kodeksu wyborczego i nie może zostać uwzględniony.

Przykładowo należy wskazać, że od przeszło 30 lat, tj. od czasu gdy powadzony jest rejestr wyborców (niezależnie czy oddzielnie przez poszczególne gminy czy o charakterze centralnym), zameldowanie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 28 ust. 3 ustawy o ewidencji ludności, nie powodowało i nie powoduje w dalszym ciągu ujęcia z urzędu w rejestrze wyborców (prowadzonym przez gminę do 3 sierpnia 2023 r.), ani ujęcia w stałym obwodzie głosowania pod adresem, pod którym dana osoba stale zamieszkuje (w Centralnym Rejestrze Wyborców

od 4 sierpnia 2023 r.). Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza bowiem, że sam fakt zameldowania na pobyt czasowy nie przesądza o tym, że dany wyborca stale zamieszkuje pod tym adresem w rozumieniu art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego, a tym samym, iż może zostać ujęty w obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców pod adresem, pod którym stale (a nie czasowo) zamieszkuje. Z uwagi na to zarzuty w zakresie rzekomego niewłaściwego działania Centralnego Rejestru Wyborców wynikają wyłącznie z braku wiedzy na temat obowiązujących obecnie i wcześniej przepisów prawa, a także z niezajomości zasad funkcjonowania Centralnego Rejestru Wyborców (wcześniej rejestru wyborców), a w szczególności nieodróżniania tej instytucji od możliwości dokonania zmiany miejsca głosowania w danych wyborach.

Mając powyższe na uwadze zarzuty dotyczące rzekomego błędnego działania Centralnego Rejestru Wyborców są nieprawdziwe i nieuzasadnione.

Wskazać przy tym należy, że zarzuty w tym zakresie nie mają znaczenia dla omawianej sprawy, gdyż zgłoszenie listy w okręgu wyborczym nr 41 odbyło się w trybie art. 210 § 2 Kodeksu wyborczego.

W tym stanie rzeczy Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji.

Na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego od niniejszej uchwały pełnomocnikowi wyborczemu przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania jej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej.

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej:

Sylwester Marciniak

Zastępca Przewodniczącego

Państwowej Komisji Wyborczej:

Wojciech Sych

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej:

Ryszard Balicki

Dariusz Lasocki
Maciej Miłosz
Konrad Składowski
Arkadiusz Pikulik